

**GR
ENS
GEB
IED**

Van Cor Brockhoven verschenen

Oogluiken

Op drift

Een onberispelijke vader

COR BROCKHOVEN

**GR
ENS
GEB
IED**

BRAVE NEW BOOKS

Omslagontwerp © Nanja Toebak
Binnenwerk © Nanja Toebak
Foto auteur privé-archief

ISBN 978 94 652 0482 6

Brave New Books

© 2026 Cor Brockhoven

‘Niet de dingen brengen ons in verwarring,
maar onze opvattingen over de dingen’

EPICTETUS

1

Hij fietst alsof hij op de vlucht is. Het is druk in z'n hoofd, net als afgelopen nacht. Hij sliep niet langer dan een paar uur achter elkaar. En nog draaien zijn gedachten rondjes. Op zoek naar afleiding kijkt hij bewust om zich heen, weg uit die draaimolen.

Gisteravond had hij vrienden over de vloer, die hem onaangenaam verrasten terwijl ze gegrilde worst aten en bier dronken. Ze bespraken de verrechtsing van de politiek in Duitsland. Het geweld waarmee sommige mensen dachten hun zin te krijgen en politici wilden dwingen tot het nemen van uitzonderlijke maatregelen. De steekincidenten op straat die verontrustend toenamen. Rondom de vuurkorf in zijn achtertuin werd er even gezwegen. Hij voelde hun kritische gezichten en vroeg zich bangelijk af waar het gesprek naartoe ging.

De mannen hadden hem vorsend aangestaard. Robert, zijn meest trouwe vriend, veegde met een hand door zijn haar waarna het hoge woord eruit kwam: Mathias leek zo veranderd de laatste tijd, zelfs wat vervreemd van hen. Dat enthousiasme waarmee hij de Duitse cultuur inmiddels uitdroeg, zijn toenemende fascinatie voor schietlessen, moderne handwapens, hoe zat dat, vroeg Camiel. Zijn klederdracht, wat wilde hij daarmee zeggen? En als vileine uitsmijter had een andere vriend zich afgevraagd of zijn passie misschien ook politiek was.

Hij zag wenkbrauwen omhooggaan boven de rand van een bierpul. Het voelde alsof hij het bericht over een aankomende tornado had gemist. De kritiek overviel hem. Hij wist niet wat hij moest zeggen. Daarna verweerde hij zich door hen toe te bijten dat ze zich met hun eigen zaken moesten bemoeien. Hij had geprobeerd het gesprek lucht in te blazen door zijn klederdracht sterk te relativieren, het onschuldig te noemen. Niet zo serieus mannen, kom op, dat was hij zelf toch ook vaak niet? Maar ze leken onvermurwbaar. Zouden ze hun verdenkingen voorafgaand aan de barbecue hebben besproken met elkaar? Hij wilde niet aan een complot denken.

Ach, hij moest er niet zo zwaar aan tillen. Ze moesten er een volgende keer maar eens over doorpraten, had Robert gezegd bij het weggaan.

De storm maakte iets boosaardigs in hem los toen ze waren vertrokken. Hij wist niet goed waar dat gevoel vandaan kwam. Misschien schuurde hij ergens langs de

rand van een sociale norm, een die onbetamelijk werd gevonden. Maar feitelijk tastte hij in het duister.

Vermoeid was hij ver na middernacht naar bed gegaan. Het was te laat geworden voor een zondagavond, morgen zou hij wellicht de eerste lessen niet scherp genoeg zijn. Tessa lag vredig te slapen. Moest hij haar wakker maken, of maakte hij het dan te groot? Dat verweet ze hem weleens, dat hij te fel op commentaar of kritiek reageerde. Maar dat moest toch vooral projectie zijn van haar eigen fijngevoeligheid. Hij nam op dit late uur niet het risico dat ze boos zou worden omdat hij even de behoefte had om na te praten.

Klaarwakker overwoog hij zijn lesvoorbereiding nog even te bekijken, maar besloot het te laten en te vertrouwen op zijn ervaring. Hij zou morgen Robert nog eens bellen en om opheldering vragen. Lang starend naar een streep straatlantaarnlicht die langs het gordijn naar binnensloop, viel hij doodvermoeid in een diepe slaap.

2

Bij de fietsenstalling bekijkt hij de timer van zijn horloge. Een ritje van twaalf kilometer van hun appartement in Utrecht naar dit dorp op de Utrechtse Heuvelrug. Niet slecht gedaan. Hij voelt een kinderlijke trots waardoor hij voor even wegdrijft van zijn onrustige gedachten. Kijkend naar de hoge dennen rondom de school neemt hij zich voor het vanavond met Tessa over hun verhuis-ideeën te hebben. Soms overwogen ze de stad te verlaten, ergens in de regio te gaan wonen. Een klein huis en daarachter een weide met wat schapen, zoiets. Het blijft tot nu toe bij enthousiaste vergezichten, het wordt tijd om er werk van te maken. Het lawaai van de stad, burens boven en naast zich die hen lijken te bespieden: het benaauwt hen steeds meer. Hij mist gezelligheid in zijn eigen buurt, mensen die elkaar opzoeken en naar elkaar

omkijken. Dat zal op het platteland heel anders gaan.

Nahijgend loopt hij naar het voorplein en merkt dat hij onvast naar de ingang beweegt. Er zit een aarzeling in zijn benen. In de monumentale hal van de school neemt hij niettemin met twee treden tegelijk de stenen trap naar de medewerkerskamer. De tegels uit de jaren dertig glimmen in het bonte zonlicht van de glas-inloodramen.

Het is eind september en de herfst is officieel begonnen, maar de relatief hoge middagtemperaturen voelen eerder als een verlengde zomer. Het gebouw uit de vorige eeuw kan niet verhullen dat het zich geen raad weet met de stijgende temperaturen en het vele vocht in najaar en winter. De CO²-meters in elk lokaal, een overblijfsel uit de coronatijd, waarschuwen voor ongezonde lucht. Maar de apparaatjes leiden Mathias te veel af van het lesgeven en daarom negeert hij de roodbrandende lampjes. Hem was gevraagd mee te denken over een verduurzamingsplan, maar hij wist zich te onttrekken aan het oeverloos vergaderen over nieuwe indelingen van het gebouw en de behoeften van leraren voor de nieuwe klaslokalen die werden bijgebouwd in de enorme achtertuin. Het lesgeven krijgt altijd voorrang. Het is zijn vaste antwoord aan collega's die hem benaderen voor weer extra taken. Bovendien kost het uitwisselingsprogramma met andere scholen in Europa hem al genoeg tijd. In de avonden bereidt hij lessen voor en corrigeert toetsen. Over drie weken begint hij als basketbaltrainer bij de jeugd. Hij wil er voor waken dat hij te weinig tijd met Tessa en Evi kan doorbrengen.

Neuriënd komt hij binnen. ‘*Guten Morgen liebe Kollegen.*’ Het klinkt wat te uitbundig beseft hij, maar met vrolijkheid wil hij zijn stemming afschudden. In de medewerkerskamer treft hij de twee collega’s van zijn sectie. Bij de luxe koffiemachine nemen ze het weekend door. Sabine, zijn senior collega in leeftijd en ervaring knikt hem vriendelijk toe. Of Mathias niet te hard heeft gefietst vraagt ze sarcastisch, het zweet staat immers op zijn kalende hoofd. Om haar niet te storen in het gesprek met Onno, een midden veertiger die altijd wel een somber Duits gedicht kan declameren, reageert hij kort met een frons op z’n gezicht.

‘*Wie bitte?*’

Ze is een lieve collega, maar waarom moet ze altijd zijn gladde schedel zo benadrukken? Misschien omdat ze uit Oost-Duitsland komt. Het is hem al vaker opgevallen dat Sabine een directheid bezit die meestal Nederlanders wordt verweten. Hij probeert haar opmerking, die hij ervaart als een bescheiden belediging, in de medewerkerskamer achter te laten. Met een mok koffie in zijn hand wil hij richting zijn lokaal lopen. Bij de deur draait hij zich om, de deurklink vasthoudend. De aandrang om met de sectiecollega’s zijn verontwaardiging over de vorige avond te delen is groot. Sabine en Otto zouden hem kunnen geruststellen, ze krijgen ongetwijfeld vaker beledigingen of vooroordelen naar hun hoofd geslingerd over het vak Duits. En toch gaat dit naar z’n gevoel over iets anders.

De twee blijven druk in gesprek met elkaar, hij moet naar zijn les. In zo weinig tijd kan hij hen vast niet goed

uitleggen waarom de verdachtmakingen hem raken, laat staan dat ze kant-en-klare adviezen voor hem hebben. Hij aarzelt nog even, draait zich weer om en spoedt zich naar zijn leerlingen.

Zijn vaste lokaal in de gang beneden, met direct uitzicht op een groenstrook die helemaal tot aan de straat reikt, ruikt muf. Nog een kwartier voordat 5 vwo binnenkomt, dus plaatst hij zijn rundleren tas naast zijn bureau, opent twee grote ramen, legt de gedichtenbundel van Rilke open op de juiste pagina en bekijkt de oefeningen nog eens die bij het gedicht *Herbsttag* horen. Lessen nauwgezet voorbereiden, hij kan niet anders. Misschien kan hij het gedicht beter over een maand behandelen op het hoogtepunt van de herfst, denkt hij peinzend terwijl hij achter zijn bureau zijn hete cappuccino drinkt. Maar daar is het nu te laat voor. Een oude poster van de *Bodensee* achter in het lokaal trekt zijn aandacht. Hij keek er jarenlang langsheen en nu ineens brengt de luchtfoto hem terug bij hun zomervakantie, ruim een maand geleden. Bij het terras in Meersburg om precies te zijn, waar ze samen Evi's vierde verjaardag hebben gevierd. Hun tafeltje stond dicht tegen het gietijzeren hek waarachter het meer zich voor hen uitstreckte. Aan de overkant meende hij Konstanz te zien met z'n moderne, barokke kunstzuilen aan de kop van de haven, maar dat moest inbeelding zijn want die afstand was simpelweg te groot. Boven hen groeide een plataan die als een parasol het zonlicht filterde en de verjaardag nog meer glans gaf. De zon die het meer liet

fonkelen, Mathias kon geen genoeg krijgen van het lichtspel en bleef weggedraaid van het tafeltje minutenlang kijken, totdat Tessa licht geïrriteerd aan zijn hand trok.

‘Blijf je er even bij, *papa?*’ Hij had haar onnozel aangekeken alsof het de eerste keer was dat ze hem op vriendelijke toon corrigeerde voor de ogen van zijn dochter. Evi verkoos een suikerspin boven de *Käsekuchen* die Tessa en hijzelf namen. Ze glunderde van oor tot oor en lachte ondeugend toen het roze spul in haar lichtblonde krullen bleef plakken. Met een nat wegwerpdoekje veegde Tessa suikerspin uit het haar.

Hij herinnert zich de zachte en ontspannen blik van Tessa’s gezicht die ochtend. Ze was gestrest opgestaan, alsof ze een prestatie moest leveren. Ze dacht de laatste tijd vaak over haar werk, dat haar uitputte en frustreerde. Mathias had haar gekscherend terug op het bed geduwd. Ze kon lachen om die spontaniteit, maar de zorgelijke frons op haar voorhoofd verdween pas op het terras.

Na de lunch aan de andere kant van het dorp, met salade en *Flammkuchen*, daalden ze de heuvel af om te genieten van een *infinity*-bad dat tevens toegang bood tot een steiger naar het meer. Om Tessa even de rust te geven om te lezen, nam hij Evi mee om te zwemmen. Hij tilde haar op, zodat ook zij over de rand kon hangen om naar het veel grotere water beneden hen te kijken. Bibberend van de kou liep ze even later voor hem uit naar de ligweide, waar onvoldoende parasols aanwezig waren. Een familie met een volwassen, verstandelijk be-

perkte zoon zag zijn zoekende blik en liet weten dat ze binnen enkele minuten hun plaats in konden nemen. Hij genoot ervan hoe gedisciplineerd en voorkomend Duitsers zijn naar andere mensen. Daar hoefde je in Nederland niet op te rekenen. Als landgenoten het binnenzwembad van het hotel binnenliepen, vouwden ze als eerste hun badhanddoeken uit over de ligstoelen, zonder op of om te kijken. Met Evi gewikkeld in een grote handdoek op zijn schoot, had hij zijn ogen gesloten en een weldadige, warme bries over zich heen voelen komen.

Door een klap tegen de deur is zijn aandacht meteen terug in de klas. Snel staat hij op om zijn leerlingen welkom te heten. Hij werpt ze allemaal een vriendelijke blik toe. Nadat ze in een slakkentempo hun plaatsen hebben ingenomen neemt hij snel het woord, want voordat je het weet gaan ze met elkaar in gesprek en kost het hem moeite om de les te kunnen beginnen.

Het duurt even voordat hij, nog wat dromerig van daarnet, de juiste pagina in de bundel weer terugvindt. De leerlingen lezen het gedicht een keer door en krijgen de opdracht om een paar weggelaten woorden in te vullen. Een paar jongens overtroeven elkaar met oplossingen. Mathias glimlacht en schudt z'n hoofd bij de suggesties, die erg goed in de buurt komen van de daadwerkelijke betekenis van de tekst. Ze praten over de stemming die erin huist en het is de vwo'ers duidelijk dat het een verdrietig en melancholiek gedicht over ouder worden is. De rest van het uur besteden ze aan

Duitse woordenschat. Hij geniet van de gemotiveerde groep en is ervan overtuigd dat de meeste leerlingen die voor hem zitten volgend jaar minimaal een voldoende voor het eindexamen Duits gaan halen.

Na de les sluit hij de kwetsbare, metalen ramen zorgvuldig en wacht een nieuwe klas af. Op zijn telefoon leest hij een kort bericht van zijn moeder. Ze vraagt hem of hij deze week eens langs kan komen, het heeft geen haast. Het gaat om haar gezondheid, maar niks veront-rustends. Juist woorden die bedoeld zijn om gerust te stellen, hebben bij hem een averechtse uitwerking.

Zijn moeder leeft alleen, na de vroege dood van zijn vader. Zij is terughoudend om een appel op hem te doen. Dit bericht neemt hij serieus omdat zijn moeder nooit anderen tot last wil zijn en daarom problemen zelf probeert op te lossen. Ze is een zelfstandige, maar ook eigengereide vrouw die onafhankelijk wil zijn en graag op zichzelf is. Een paar jaar geleden had ze een latrelatie met een fysiotherapeut waar ze onder behan-deling was geweest. Ze raakte binnen korte tijd in de man teleurgesteld aangezien hij zelfs naar haar smaak te weinig tijd voor haar reserveerde en in het weekend voorrang gaf aan de tennis-of golfbaan. Nadat ze uit elkaar waren verloor zijn moeder alle interesse voor nieuwe relaties. Daardoor voelt Mathias zich steeds meer verantwoordelijk voor haar en zou hij haar eigen-lijk wekelijks moeten bezoeken. Het lukt hem om eens in de vier weken naar de portierswoning van het land-goed te rijden. Kortgeleden nog legde hij haar uit dat met zijn werk en hun gezin er niet meer inzat, maar ze

wisten allebei dat dat niet waar was. Ze had hem in de nauwe gang ongelovig aangekeken voordat hij het huis verliet.

‘Neem de tijd die je thuis nodig hebt Mathias, ik wacht het wel af.’

Hij had haar wantrouwig aangekeken. Hij pakte zijn moderne stadsfiets die tegen de zijkant van het huis geleund stond, sprong erop en reed via het bruggetje de weg op. Ze zwaaide hem plichtmatig uit, een hand in de zak van haar lange wollen vest gestoken. Hij zou willen dat ze wat milder voor hem zou worden en dat hun contact niet zo verkrampt bleef.

Hij voelt een onrustige ademhaling in zijn borst. Straks, tijdens de lunchpauze, zal hij haar bellen en iets afspreken. Hij gaat rechtop achter zijn bureau zitten, draait zijn hoofd naar links, naar achteren en naar rechts om zijn spieren los te maken. Vervolgens staart hij in het niets, totdat een luidruchtige klas hem even later alweer uit een andere dagdroom haalt.

Opgewekt na nog twee goed verlopen lessen betreedt hij de overvolle medewerkerskamer en vindt een plek op een van de lage zitbanken. Hij opent zijn broodtrommel en eet als uitgehongerd zijn roggebrood met eiersalade. Sabine komt tegenover hem zitten met een beker koffie tussen haar handen. Enthousiast deelt ze haar plan voor het weekend: een zwemwedstrijd in ijskoud water, ergens in Saksen. *Aber warum würdest du so etwas tun?* Mathias begrijpt niet goed wat daar aantrekkelijk aan is. Waarom zou je honderden kilometers

rijden om een ijskoud bad te nemen? Ze wuift met een hand zijn bezwaren weg: hij begrijpt er inderdaad niks van. Het is een traditie in haar geboortedorp, net buiten Dresden. En iedere jaar weer krijgt ze een kick van dat zwemmen, het is een soort ritueel legt ze uit, terwijl ze vooroverbuigt alsof het iets geheimzinnigs inhoudt. Ze zwijgen even en hij aarzelt een moment om haar een idee voor te leggen, maar doet het toch.

‘Ik ben van plan om met een groep leerlingen naar een *Oktoberfest* te gaan. Dat lijkt me echt een keer leuk.’ Het is er uit. Zijn glunderende gezicht wacht op haar reactie.

‘Een *Oktoberfest*? Maar daar wordt heel veel bier gedronken, terwijl maar een kleine groep meerderjarig is. Hoe wil je dat aanpakken dan?’ Sabine kijkt bedenkelijk.

Hij wil met een groepje leerlingen van de eind-examenklassen Duits gaan. Vrijdagmiddag heen, zondagavond weer thuis. Ze kunnen logeren in een vakantiehuis, nou ja een heel ruime blokhut op een vakantieparkje. Het bezoek aan het feest moet een uitstapje worden tijdens het weekend, ze gaan natuurlijk nog allerlei andere dingen doen. Hoe langer hij erover spreekt, des te meer raakt hij overtuigd van zijn geweldige idee, dat hij tot nu met niemand heeft gedeeld. Zoiets heeft vast nog geen andere middelbare school in de buurt gedaan. Ze kunnen laten zien dat deze school de Duitse cultuur serieus neemt. En dat ze hier niet blijven somberen over de geringe populariteit van het vak.

Sabine blijft sceptisch en hij kan merken dat ze niet betrokken wil worden bij de organisatie of wat dan ook. Hij vraagt haar of ze het alsjeblieft nog voor zich wil houden, want voor je het wist ging het rond in de school en dan was er kans dat iemand er al meteen voor ging liggen. Dat belooft ze, al klinkt het weifelachtig.

Op de fiets naar huis, een paar uur later, neemt zijn fantasie over het oktoberfeest het over. Ze logeren in die blokhut voor twaalf personen, maar ach, daar kunnen best nog een paar leerlingen bij als het zo uitkomt. Ze nemen natuurlijk spelletjes mee, maar misschien liggen die al in de hut. Braadworst, de echte, gaat bij de zuurkool, ook al eten ze thuis al enkele jaren vegetarisch. Dat was het initiatief van Tessa. Ze kon echt geen vlees meer eten zonder het dierenleed voor zich te zien. Nog niet te spreken over de enorme milieuschade. Hij kon die ellende niet ontkennen natuurlijk, maar zijn pragmatisme won het van de ethiek. Wat Tessa als ongelooflijk zwak betitelde. Ze sloten uiteindelijk een compromis: hij at zijn worsten en wat zo meer als hij er zin in had, maar nooit waar zij bij was.

Tijdens het weekend mocht daarnaast de kaasfondue niet ontbreken, dat kon meteen als ze aankwamen op vrijdagavond. Het hoogtepunt, het oktoberfeest zelf, wilde hij reserveren voor de zaterdagavond, dan konden ze zondag bijkomen van het nachtbraken dat er voor die pubers nou eenmaal bij hoort.

Ze moeten voorkomen dat de leerlingen dronken worden, denkt hij in een angstige flits, daar gaat hij per-

soonlijk op toezien. De ouders moeten sowieso toestemming geven, dat scheelt aanzienlijk in de verantwoordelijkheid die hij op z'n schouders neemt. Het zou verstandig zijn het idee met de rector te bespreken, maar niet deze week, het heeft nog wel even tijd.

De mistdeken van de ochtend heeft plaatsgemaakt voor de nazomerzon. Oranjegeel licht glijdt over de beuken langs de provinciale weg. Hij geniet van de frisse lucht na de bedompte lokalen. In een weiland slaan een paar Hooglanders hem gade. De omgeving herinnert hem aan het bericht van zijn moeder; hij is domweg vergeten haar te bellen. Wat stom. Zijn wangen worden er nog warmer van. Hier langs de weg met al het verkeer kan hij niet bellen over zoiets belangrijks als haar gezondheid. Zijn moeder zou terecht beledigd zijn. Alsof ze te onbelangrijk voor hem is. Een gedachte die een beetje als een leugen voelt. Doortrappend besluit hij haar bij thuiskomst te bellen in zijn werkkamer, zoals hij de ruimte van nauwelijks vier vierkante meter altijd noemt, om te voorkomen dat Evi iets kan opvangen wat niet voor haar bestemd is.

Hij verheugt zich op de herfst, het jaargetijde dat nieuwe verlangens bij hem aanwakkert. Over een paar weken gaat hij weer hout kappen op het erf van zijn jeugdvriend Robert. Daarna dineren ze met Duitse wijn en kruidenbitter. Het is een jaarlijkse traditie geworden, waar ook Tessa en de vrouw van Robert aan meedoen.

Enigszins beschaamd bedenkt hij zich of hij zijn *Lederhose* wel mee moet nemen naar het weekenduitje.

Vrijwel niemand weet dat hij de traditionele broek draagt als hij in de tuin werkt. Hij denkt aan zijn gezag als leraar; wat zouden ze wel van hem denken? Zo snel als het idee opkomt, zo gauw verwerpt hij het ook weer. Hij wil het risico niet lopen dat de leerlingen hem uitlachen, dat ze er op school grappen over gaan maken.

3

Zijn moeder had verslag uitgebracht over haar bezoek aan de longarts. Kalm diste ze kale feiten over haar ziekte op. In haar eentje had ze allerlei onderzoeken moeten doorlopen, van bloedtest, het testen van de longcapaciteit, longfoto's tot aan de CT-scanner toe. 'longemfyseem', had de arts geoordeeld. De dokter ging z'n best ging doen om haar klachten te verminderen. "U heeft een ernstige vorm en het is zich zo te zien al een paar jaar aan het ontwikkelen. Misschien bent u wat streng geweest voor uzelf." Dat had de arts gezegd. Het citaat kon betekenen dat ze de nare boodschap niet ging bagatelliseren, wat ze tot nu toe wel met haar klachten had gedaan. Mathias had geprobeerd haar hoop te bieden door te wijzen op allerlei mogelijke behandelingen. Maar ze zei dat er een grote angst in

haar was gevaaren door deze uitslag. Daarna kreeg ze een hoestbui, waardoor er even geen gesprek mogelijk was geweest. Dan had ze de arts gevraagd hoe het verder zou verlopen. Of ze ook 24/7 met een zuurstoftankje zou moeten rondlopen. En als ze 's nachts benauwd werd, wat dan?

Hij had haar bezorgde gezicht voor zich gezien, terwijl hij met een zacht potlood kubistische figuren tekende op een vel dat toevallig op z'n bureau lag.

De arts had geadviseerd in beweging te blijven. Ook het werken in de tuin moest ze proberen vol te houden. De longen op conditie houden en proberen de afbraak van longblaasjes te vertragen, dat was het belangrijkste. Op andere maatregelen wilde de specialist niet vooruitlopen.

Mathias wist niet goed wat hij moest zeggen. Hij probeerde zijn schrik te verhullen. Op zich kwam de longziekte niet als een totale verrassing voor iemand die twee pakjes per dag had gerookt, iemand die al jarenlang kampte met hoestbuien waarbij slijm omhoogkwam. Dat roken deed ze dan weliswaar al een jaar of vijf niet meer, maar het kwaad in haar longen was natuurlijk al geschied.

Hij zwaait het dekbed van zich weg, komt uit zijn bed en schiet onder de douche. Eigenlijk zou hij wat eerder moeten opstaan, ook om Tessa te ontlasten. Zijn excuus dat hij nu eenmaal geen ochtendmens is, lijkt vals te zijn geworden, denkt hij terwijl hij zijn slaperige hoofd in de spiegel bekijkt. Gelukkig maakt Tessa er nog geen groot